

F E N Y V E S I O T T Ó

Ezerkilencszázhatvannyolc

(K A M A S Z K O R O M L E G S Z E B B N Y A R A)

Azon a nyáron még a szomszéd
kecskéjét is Manchesternek hívták.
Rabul ejtett bennünket a foci.
Éjjel és nappal is fociztunk,
álmunkban is tribliztünk,
rúgtuk a tizenegyeseket, mert
három kornerért tizenegyes járt.

Győzött az igazság: hatvannyolcban a BEK-et¹
a Manchester United nyerte meg.
George Best a United észak-ír szélsője kapta
az aranylabdát. Vállig ért a haja,
a portugálok El Beatle-nek becézték,
ő volt az első futball-popsztár,
rajongtak érte a férfiak és nők egyaránt.
Mi, bácstopolyai magyar gyerekek,
minden áldott nap az Epresben fociztunk:
Benda Laci, a Benedek fivérek,
Ozorák Imi, Kéri Laci, Hatala Ferike,
Csizovszki, Badesz, Csobancsics.
Anyám – varrónő lévén – vörös színű
Manchester-mezt varrt számomra,
abban rúgtam a gólokat.
Mit sem tudtunk még a diktatúrák rendszeréről,
a manipulációkról, az önkényuralomról.
Néha hasmenést kaptunk az öngazgatástól.
Csak élni akartunk, focizni, barátkozni,
női keblekről álmodtunk.
A vasárnap délelőtti szentmise után
moziba mentünk, matinéra.
Mindenre evők voltunk:
vadnyugati történetekre, bűnügyekre,
romantikára, történelmi vitézekre,

1 Bajnokcsapatok Európa Kupája. Manchester United–Benfica hosszabbítás után 4:1

háborúkra, katasztrófákra, de leginkább
a színésznők felvillanó mellét akartuk látni
(Brigitte Bardot, Raquel Welch, Jane Birkin,
Claudia Cardinale, Gina Lollobrigida,
Ursula Andress, Marilyn Monroe).
Általában indiánnak képzeltük magunkat,
és a gonosz sápadtarcúak ellen küzdöttünk.
Foglyul ejtett bennünket a préri, a szabadság.

Csak habzsolni akartuk az életet.
Rabul ejtett bennünket a szerelem.
Ittuk a szirupokat, ittuk a Vitacitrotl.
Titokban cigarettáztunk és sört ittunk,
a topolyai nagykertbe jártunk
szerelmespárokat meglesni,
akik a Kőfal utca melletti bozótosban
üzekedtek, mint a vadnyulak.
Gyerekkoromban láttam már hasonlót,
amikor Gunarasban, a Balassa tatáéknál
a csődör meghágta a kancát.

Tikkasztó volt a nyár 1968-ban,
tizennégy éves se voltam még.
Virágzott a tök, hamar megértek a dinnyék.
Béke volt, dudált a gyár, olykor véget ért
a műszak, hazaindult a munkásosztály.
Lassú tűzön krumpli sült, szellő kélt a Krivaján.
Esténként számolatlanul ragyogtak a csillagok,
nem tudtunk semmit a prágai tavaszról,
és a párizsi diákok lázadásáról se.
A szexuális forradalom messze elkerülte Topolyát!
Lánnyal sem csókolóztam még igazán.
Tavasszal az iskolában Egeresi I.-be
és B. Hajnalkába voltunk szerelmesek.
De a nyár az más volt. Július 1-je hétfőre esett.
Tikkasztó volt a kánikula. Az afrikai Zambiában
– az ország történetében először – júniusban havazott.
Villamos száguldott velünk Szabadkáról Palicsra,
ahol a tóparti nagyterazon zenekar játszott,
és gyönyörű lányok táncoltak miniszoknyában.
Rabul ejtett bennünket a rock and roll.
A Beatles már tarolt a top-listákon,

olyanok voltak még, hogy Getno²,
Shadows, Beach Boys, Animals,
Spencer Davis Group, Monkees, Doors,
Creedence Clearwater Revival és Jimi Hendrix.

Mindenki hosszú haját akart viselni,
és mindenhol a *Hey Joe* szólt,
amikor én még kissrác voltam,
nem tudtam úszni. Laci unokaöcsémrel
a Palicsi tóban lubickoltunk.
Augusztusban falura, Moholgunarasra,
Fenyvesi nagyapámékhoz mentem nyaralni.
Unokatestvéreimmel, Izussal, Öcsivel
és Zsuzsival Pobedára jártunk fürödni,
a szocialista nagybirtok fürdőmedencéjébe.
Voltak ott öltözőkabinok és egy magas ugrótorony is,
ahonnan fejest ugráltak a gunarasi legények:
Surányi, Pálinkás, Klebecskó.
Fecskében feszítettek és kivétel nélkül
Sz. Rózsikába voltak szerelmesek,
ő volt a legszebb gunarasi lány.
Sándor nagybátyámék szomszédságában laktak.
Egy szempillantás alatt én is beleszerettem,
talán egy évvel idősebb volt nálam,
és szép, mint Claudia Cardinale.
Epekedve szemléltem, miközben
a gyerekekkel reménytelenül lubickoltam
a derékig érő vízben; egyszer csak
hirtelen ráunt a legények bókjaira,
és hozzánk szegődött. Velünk napozott,
majd együtt bicikliztünk hazafelé,
Pobedáról Gunarasra (három és fél kilométer).
A falusi lányok akkoriban jómódú,
gazdag városi fickókra hajtottak.
Én úszni és táncolni sem tudtam.

A gunarasi Szélmalom teraszán vasárnap
esténként zenekar játszott, mint Palicson.
Igazi, élő gitárosok és dobos.
És ott volt Sz. Rózsika domborodó

keblekkel és miniszoknyában.
A lányok akkor még nem viseltek melltartót.
A villogó lámpák alatt vele táncoltam
a *House of The Rising Sun* című dalra
(alig hiszek a szememnek:
263 millióan kattintottak rá a youtube-on).

Szép, lassú „egymásnak-feszülő” tánc volt.
Izzadó tenyérrrel szorítottam, fogtam
Afrodité derekát, és remegtem lázasan.
Keblével olykor átdöfte szívemet.
Majdnem elájultam,
folyton a lábára léptem.
Mondtam neki, nem jártam tánciskolába,
nem tudom a szabályokat, sajnálom.
Azóta se tudom őket, mindig kilógok a sorból,
nem tisztelem az elveket és a tekintélyeket.
Aztán sorba vitték táncba az ügyesebb fiúk,
elrabolta tőlem az éjszaka Sz. Rózsikát,
megsemmisülve álltam a malom falának dőlve.
Nyakaltam a söröket és szívtam a bagót.
Foglyul ejtett a néma szerelem.
Hétfőn a reggeli busszal hazamentem,
és újból átadtam magamat a focinak,
a filmeknek és a topolyai lányoknak.
Egeresi I. és B. Hajnalka akkor
már nagyobb fiúkkal kacérokodtak,
nekünk maradtak a kisebb csitrik.
Édeni tudatlanságunkból származó
boldogságunk lassan kezdett véget érni.
Augusztus legvégén éppen
az Egresben gurigáztunk,
amikor estefelé a moravicai úton megindultak
a jugoszláv hadsereg tankjai
északra, a magyar határ felé.
Az oroszok éppen megszállták Csehszlovákiát.
Apám nagyot káromkodott,
néhány nap múlva beadta az iparendélyét,
és elhúzott Nyugat-Németországba,
vendégmunkásnak.

Csak egy tűnő nyár volt,

százból egy, a hatvannyolcadik,
a végtelen időkarambolban,
be akartuk engedni a napfényt oda, ahol éltünk.
Az eperfák roskadoztak a terméstől,
tele voltak selyemhernyókkal,
a tök újfent virágba borult,
a pobedai úszómedence tükörsima vizén
felcsillant az ugrótorony tükörképe,
a gunarasi szélmalom teraszán pedig
örökre felszáradtak azok a könnyek, melyek
Sz. Rózsika miatt valaha kipottyantak.

